

Dwa serca złączone

Teodor Lubomirski, ze zbiorów M. Czarnoty

Jerzy Ignacy Lubomirski, ze zbiorów M. Czarnoty

Augustyn Hieronim Lubomirski, ze zbiorów M. Czarnoty

Konstancja Lubomirska, ze zbiorów M. Czarnoty

Marmurowa tablica z inskrypcją, herbami Lubomirskich Szreniawa i Bokumów - Paprzyca oraz wyobrażeniem dwóch przytulonych do siebie serc, ze zbiorów M. Czarnoty

Dziecięcy wierszyk wpisywany do panieńskich pamiętników mówi:

*Dwa serca związane,
Klucz rzucony w morze,
Nikt nas nie rozdzieli,
Nawet Ty o Boże.
Ale i po śmierci dwojga kochających się serc nikt i nic nie rozdzieliło.*

A jak było opowieść:

Synem założyciela rzeszowskiej magnackiej linii rodu Lubomirskich był Jerzy Sebastian hetman polny koronny (1) i marszałek wielki koronny (2). Ambitny magnat, który początkowo w czasie „potopu” (3) szwedzkiego opowiedział się po stronie króla Jana Kazimierza (4), a po wypędzeniu Szwedów zbuntował się przeciw królowi, przez co musiał z kraju uchodzić i zmarł na emigracji jako banita (5). Jego najstarszym synem był urodzony w Rzeszowie książę Augustyn Hieronim Lubomirski, który w Polsce doszedł do jeszcze wyższych szczytów, godności i urzędów. Rodzice w dzieciństwie przeznaczili go do stanu duchownego. Już w wieku trzynastu lat został opatem (6) w Tyńcu (7), która to godność w owych czasach przynosiła znaczne zyski.

Złożył ślubu zakonne w zakonie joannitów (8), studiował we Włoszech, gdzie wstąpił w szeregi zakonu Kawalerów Maltańskich (9). Jako rycerz i Kawaler Maltański ślubował całe swoje życie walczyć z Turkami. Tej przysięgi dotrzymał. Jako rycerz Maltański dosłużył się stopnia generała walcząc przez cały czas przeciwko Turkom. W wielkiej tajemnicy, z obozu wojskowego pod Budą (część Budapesztu, stolicy Węgier) powrócił do kraju i ożenił się w wielkiej tajemnicy, wszak był jeszcze zakonnikiem z Konstancją du Alten Bokum. Konstancja Bokumówna była jego wielką i jedyną miłością. Zarówno polska szlachta, jak i przedstawiciele kościoła byli przeciwni temu małżeństwu. Urodził się także ich najstarszy syn Jerzy Ignacy, którego do chrztu trzymał król Jan III Sobieski (10). To właśnie ten król

interweniował w sferach kościelnych i pomógł Lubomirskiemu uregulować sprawy osobiste i rodzinne. Hieronim Augustyn Lubomirski był bardzo odważnym żołnierzem, w Polsce walczył z Tatarami i Turkami pod dowództwem najpierw Hetmana, później króla Jana III Sobieskiego. W słynnej bitwie pod Wiedniem (11) dowodził husarią (12), której atak przełamał opór Turków, a oddziały Lubomirskiego jako pierwsze dotarły do murów Wiednia (13). Otrzymał tytuł Hetmana Wielkiego Koronnego (14). Z Konstancją z Bokumów miał trzech synów i dwie córki.

Lubomirscy wspierali finansowo ufundowane przez siebie kolegium pijarów i kościół pod wezwaniem Świętego Jana Chrzciciela i św. Krzyża.

Hetman zmarł w Rzeszowie na zamku 20 kwietnia 1706 roku. Pochowany został w grobach rodzinnych na zamku w Wiśniczu (15). Jego serce w ozdobnej urnie (16) uroczyście wmurowano w ścianę kościoła pijarskiego, obecnie przy ulicy 3 Maja w Rzeszowie. W trzy lata później, także serce zakochanej w nim Konstancji zostało umieszczone w tej samej niszy (17) w prezbiterium (19) kościoła zwanego studenckim. Miejsce to przykrywa czarna, marmurowa tablica z odpowiednią inskrypcją (18), herbami (20) Lubomirskich Szreniawa (21) i Bokumów – Paprzyca (22) oraz wyobrażeniem dwóch przytulonych do siebie serc.

1. hetman polny koronny - w okresie staropolskim funkcja dowódcza w wojsku polskim sprawowana nad wojskami koronnymi
2. marszałek wielki koronny - w okresie staropolskim funkcja cywilno-wojskowa
3. Potop szwedzki - Najazd Szwedów na Polskę w latach 1655 - 1660 wojska szwedzkie tak „zalały” kraj, że był porównywany do biblijnego potopu
4. król Jan Kazimierz - z dynastii (rodu) szwedzkiej Wazów, panował po swoim ojcu Zygmuncie III i bracie Władysławie IV
5. banita - wygnaniec, bez prawa powrotu do ojczyzny. Wyrok banicji wiązał się najczęściej z wyrokiem śmierci wydanym na banitę.
6. opat - godność przełożonego klasztoru oo. benedyktynów, w tym przypadku godność honorowa
7. Tyniec - miejscowość nad Wisłą pod Krakowem w której znajduje się po dziś dzień jeden z najstarszych klasztorów benedyktyńskich w Polsce
8. Zakon joannitów - zakon rycerski powstały z bractwa przy szpitalu św. Jana Jerozolimskiego, początkowo siedziba mieściła się na wyspie Rodos, później na Malcie, przekształcony został w świecki zakon Kawalerów Maltańskich
9. Kawaler Maltański - członek zakonu Maltańskiego
10. Król Jan III Sobieski - król Polski pogromca Turków pod Wiedniem
11. Bitwa pod Wiedniem - 12 września 1683 roku stoczona pomiędzy wojskami sprzymierzonymi, w skład których wchodziły wojska austriackie i polskie dowodzone przez króla Jana III Sobieskiego z armią turecką dowodzoną przez Kara Mustafę
12. Husaria - Ciężkozbrojna jazda Polska z charakterystycznymi skrzydłami na plecach
13. Wiedeń - stolica Austrii
14. Hetman Wielki Koronny - najwyższa godność wojskowa w dawnej Polsce, najwyższy wódz
15. Wiśnicz, Nowy Wiśnicz - Gniazdo rodowe Lubomirskich, miasto na Pogórzu Karpackim w okolicy Tarnowa, w dawnym zamku Lubomirskich mieści się obecnie ciężkie więzienie
16. urna - naczynie, w którym umieszcza się cenne i ważne pamiątki, dokumenty, a także ludzkie prochy i serca
17. nisza - wnęka w ścianie
18. inskrypcja - ozdobny napis, najczęściej wyryty w kamieniu
19. prezbiterium - część kościoła w wielkim, głównym ołtarzem
20. herb - symbol, godło miasta, na przykład herbem Rzeszowa jest Krzyż Kawalerski
21. Szreniawa - Znak rodowy Lubomirskich według legendy jest to rzeka Szreniawa wijąca się w kształcie odwróconej dużej litery S
22. Paprzyca - herb rodu Bokumów przedstawiający koło młyńskie.

Marek Czarnota